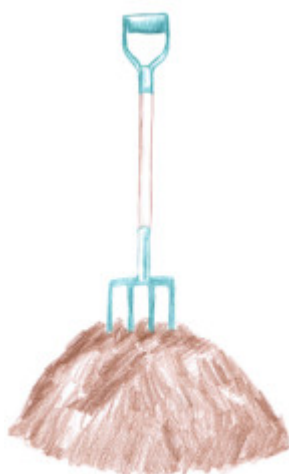

Odvolám vládu

 litterate.cz/odvolam-vladu

Vidlák

7 ledna, 2023

V uplynulých dnech měl Jaroslav Bašta pár předvolebních setkání s voliči na Moravě. I domluvil jsem se s Pepe Nerušilem, že bude-li to jen trochu možné, zařídí mi s novým černým koněm prezidentského klání nějaké to setkáníčko. Vězte tedy, že se to podařilo. Když měl pan Bašta autogramiádu s voliči v Brně, měl jsem přislíbeno, že si na mě udělá chvíli čas a já si zase řekl, že se podívám, jak dělá kampaň. Jak jsme se domluvili, tak se také stalo. Berte to jako další součástku do letošní volební skládačky.

Takže...

Sál na radnici plně obsazen, opět bylo nutno přidávat židle. Publikum bylo tvořeno spíše staršími lidmi, ale mladých tváří tam nebylo zase tak málo. Bašta s týmem přijel včas. Žádné zpoždění. Na začátku měl krátkou řeč o tom, co představuje a čím je a pak odpovídal na dotazy z publika. Jeho mluvený projev není kdovíjaký, ale byl připraven, chvílemi se lidé i docela dobře bavili, Bašta rozhodně nenudil. Pak následovala autogramiáda, focení, podávání rukou, krátké osobní rozhovory... a když byli všichni spokojeni, došlo i na Vidláka a krátký rozhovor v soukromí.

Samozřejmě se většina dotazů točila kolem Baštova hesla z plakátů – ODVOLÁM VLÁDU. Ponechme teď stranou názory všech ústavních právníků, poslanců i dalších prezidentských kandidátů, že to nejde, nebo možná jde, ale k ničemu to nebude, že je to na hraně velezrady, apod, apod.

Ono je to prostě dobré heslo. Přímočaré. A to je v dnešní politice naprosté zjevení. Když si to tak vezmete, všichni ostatní kandidáti po dotazu, co dělat dál, lavírují. Ano lidi, je drahota, je špatná situace, chudneme, ale to víte, je tu nějaké NATO a ruský agresor na Ukrajině, musíme být loajální... a kolem toho tak všichni opatrně skáčou a když se jich zeptáte, tak dost přemýšlejí, co odpovědět, aby si tím neuškodili a nenaštvali nějaký segment svých voličů.

A do toho přijde Bašta a řekne, že když bude zvolen, tak vládu odvolá. A vypadá, že to myslí vážně. Opírá se o precedent s Nečasovou vládou, kdy sice Nečas sám rezignoval, ale prý až poté, když mu Miloš Zeman oznámil, že ho prostě odvolá. Námitky ohledně právníků, že by mohlo jít o velezradu, že bude muset znovu jmenovat Fialu, že se Pětikolka po takovém aktu spíš sjednotí, ty Bašta při besedě odmítl s tím, že dva ústavní právníci znamenají tři právní názory a znovu opakuje, že vládu odvolá.

A hele, ono to funguje. Najednou je debata na Primě jen o Baštovi. Najednou se mluví jen o jeho volebním heslu. My jsme tu mnohokrát spekulovali, co bude ústřední motiv těchto voleb a mysleli jsme si na Vitáskovou, že ona bude schopna artikulovat ceny elektřiny a plynu a ejhle... ovládl to starý pán, který hlásí, že s Fialou vyrazí dveře.

Nebylo to to jediné, co zaznělo. Zaznamenal jsem si pár bodů, které mě zaujaly:

Bašta jednoznačně řekl, že pokud bude zvolen, bude dávat milosti, když se bude kriminalizovat svoboda projevu. Stíhání za verbální trestní činy bude bedlivě sledovat a v tomto případě nebude milostí šetřit. Opět – je jediný, kdo s tím přišel. Originální i aktuální.

Celkem hezky vyznělo, když se dotkl dávno minulých dob, kdy patřil mezi ty, kteří vyjednávali náš vstup do NATO. Řekl, že on vyjednával vstup do obranné aliance a za čtrnáct dní po vstupu z toho byla útočná aliance. Dal najevo hluboké zklamání z směřování celého toho paktu a zdůraznil první článek – závazek řešit konflikty mírovou cestou.

Přidal k tomu, že jako prezident mobilizaci připustí jedině tehdy, kdyby měl nepřítel napochodovat na naše území, ale nikdy nebude mobilizovat pro boj mimo naše hranice. Když se ho zeptali, proč zvedl ruku pro členství Švédska a Finska v NATO, tak řekl něco v tom smyslu, že každý je svého štěstí strůjcem a kdo chce kam, pomozme mu tam...

Ohledně války na Ukrajině projevil skepsi nad brzkým řešením, protože oběma stranám se do války zatím ještě chce a jakoukoliv chuť k míru zatím nevidí a podle něj jsme od jakéhokoliv příměří možná ještě rok daleko. Ale až se nějaká chuť k míru objeví, měla by to být právě naše země, která by po tom měla skočit a podporovat to. Ukrajina se zatím opírá o kolektivní západ, ale podle něj se už o něj dlouho opírat nebude.

Pak se objevili dva milení Jálové, kteří nám dezolátům přišli vysvětlit henty pravé evropské hodnoty a připomenout nám mnichovanství. Na to Bašta opáčil, že v případě konfliktu na Ukrajině není třeba chodit tak daleko do minulosti, stačí se vrátit k Minským dohodám, které (jak řekla Merkelová) nikdo na Západě dodržovat vlastně nechtěl... a bylo ticho. Druhý Jál se podívoval nad Baštovou politickou cestou od disidenta přes trockistu (to jsem nepochopil), levici, až k pravicové SPD. Oni ti mladí a ojrohodnotní jsou stále tupější. Už vlastně neumějí ani pořádně provokovat. Vypadali namachrovaně a mysleli, jak to tam rozseknou větou o Mnichovu a o Trockém... vlastně vůbec nechápu, jak se tohle myšlení mohlo v Evropě prosadit. Ale chápu, kde bere Nerudová hlasy. Vrána k vráně sedá. Dutý k dutému.

Když to pak všechno skončilo a zůstali jsme sami, zeptal jsem se Bašty, jak moc vážně to svoje heslo na odvolání vlády myslí. Co se nevešlo na plakát? Odvolám vládu... a co je tam dál? Odvolám vládu, když? Odvolám vládu za předpokladu, že...?

Odpověděl mi, že pokud se stane prezidentem tak po uvedení do úřadu zaúkoluje pracovníky prezidentské kanceláře, aby připravili odvolání vlády a uvedli k tomu i příslušné zdůvodnění opírající se i o Zemana, jak vyrazil dveře s Nečasem... A naznačil, že by celé věci hodně pomohlo, kdyby se mohl opřít o protestující lid.

Hele, na mých výhradách se nic nezměnilo. Pořád platí to samé, co platilo před týdnem. Pořád je Bašta nejlepší z těch malých, ale pořád neexistuje žádný podklad, že by se mu to mohlo podařit. Zatím si ho všimla velká média – že hlasy pro Baštu uškodí Babišovi a tak má najednou SPD reklamu. Na fejsbůku se angažují různí aktivisté, aby najednou Baštu postrčili do záře reflektorů, protože to je nejlepší způsob, jak dostat do druhého kola oba kandidáty pětikolky. Stačí to? Přezenu média svou horlivostí? Nebo je Bašta přesně tím, kdo volby rozhodne ve prospěch kandidátů Pětikolky?

Babiš je vrabec v hrsti, Bašta je holub na střeše. Vnímám tu euforii, která se kolem Bašty začíná zhmotňovat. On tak trochu zbyl. Nedostali se ani Skála, ani Turánek, ani Březina, ani Vitásková. Byla tam spousta výhrad... proč se Okamura trochu pomstil Blaškovi? Proč právě starý pán...? SPD přece nemá šanci. Bašta zbyl a sám to o sobě říká. Udělal všechno, co mohl, aby se do druhého kola dostal.

V SPD se toho jednou chopili nečekaně dobře. Bašta si začal zařizovat podporu právě u toho milionu propadlých hlasů. Snažil se získat podporu každého trochu výraznějšího hlasu na Alternativě... včetně mého. A navíc se jim fakt povedlo to heslo. Vedle všech těch úhořovitých Fischerů, Hilšerů, vedle dokonale duté Nerudové, neznámého Diviše, lavírujícího Babiše a několikanásobného

převlékače kabátů Pavla, působí Bašta svou přímočarostí ohledně odvolání vlády jako zjevení. Odvolám vládu... a zopakoval mi to přímo do očí.

Já vím, volební matematika nelže a všechno to hemžení Ludwigů, Novinek, Seznam zpráv i Česká televize, kteří jsou najednou k SPD jako k dávným přátelům, to by nás všechny mělo varovat. Je nebezpečné vyvolávat euforii, že by to třeba fakt mohlo vyjít a byla by šance na vlasteneckého prezidenta... protože pokud se to nestane, tak se na SPD snese nenávist o stejné velikosti, jako je teď ta láska...

A to byla jediná moje otázka, která se Baštovi moc nelíbila.

Ptal jsem se ho, jestli s Okamurou nějak promýšleli i variantu, že to doopravdy dopadne jako vždycky. Bašta sice uspěje líp než si všichni myslí, ale nepostoupí a nepostoupí ani Babiš. Najednou bude „odvolám vládu“ ležet v prachu a na hradě usedne Danuše, která nic netuše. Jestli si uvědomují, že v takovém případě se všechna frustrace z nepovedených voleb snese na SPD?

Odpověděl mi otázkou – proč by to měla být naše vina?

Abych to tedy nějak shrnul... Bašta se dokázal od ostatních kandidátů výrazně odlišit a zvolil způsob, který všechny ostatní tak trochu háže do jednoho pytle. Dokázal ze sebe udělat exkluzivní produkt. Všichni ostatní jsou jako stejné mlíko v osmi různých krabicích. Myslím si, že tato taktika do značné míry eliminuje i to, co jsem vždycky razil já – volby jsou šachy, volit se má rozumem a ne srdíčkem, volby jsou sice o emocích, ale kdo jim podlehne, ten na to doplatí. Ale i tento můj přístup je lavírování. V čem se vlastně odlišuju třeba od Fischera, který moderátorovi v rozhovoru vysvětluje, že možná odstoupí a možná ne? V čem se od Fischera odlišuje Babiš, který nedal jediný signál, že by chápal, co nás na alternativě trápí?

Bašta se teď prostě odlišil. Odvolám vládu! Tečka. Vy všichni taktizujete, přemýšlíte, přeskakujete z jednoho břehu na druhý, kroutíte se, bojíte se mluvit na plnou hubu... a já říkám jasně:

Odvolám vládu!

Ne, Vidlák vám nezaručuje, že ji Bašta doopravdy odvolá. Ale říkám, že být na Baštově místě, tak bych kampaň nedělal jinak.

A ještě jednu věc mám na srdci. Před vánoci jsem dělal rozhovor se Skálou na TV Bureš. Došlo tam i na Baštovu kandidaturu. Já tenkrát řekl, že marně přemýšlím, kdo v SPD se chtěl starému pánovi pomstít, že ho poslal mezi ty žraloky. Že mi to přijde naprosto uhozené. Ale také jsem řekl, že budu první, kdo se Baštovi omluví, pokud to bude jinak. Omlouvám se pane Bašto, omlouvám se celé SPD. Je to jinak. Moje výhrady ohledně předvolební matematiky a průzkumů preferencí nikam nezmizely, ale nemohu vám upřít, že to co děláte, má docela šťávu.

Konstatuji ale, že SPD touto taktikou svázala svůj osud s Baštovým úspěchem. Dostane-li se Bašta do druhého kola, tak bude Okamura slavit nejspíš ještě víc než sám prezidentský kandidát a bude mít důvod. Nedostane-li se Bašta do druhého kola a nedostane-li se ani Babiš, tak to s SPD pořádně zatřese.